

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny – Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Hanna Bartkowiak

Protokolant: st. sekr. sąd. Aleksandra Langocz

przy udziale A. P. Prokuratora Prokuratury Rejonowej P. w P.

po rozpoznaniu w dniu 20 grudnia 2018 r.

sprawy **K. Z. (1)**

oskarżonego z art. 160 § 1 kk i art. 157 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P.

z dnia 20 września 2018 r., sygn. akt VIII K 273/18

1. Zmienia zaskarżony wyrok w pkt 3 w ten sposób, że podwyższa orzeczoną od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego A. G. (1) wysokość nawiązki do 10 000 (dziesięciu tysięcy) zł.
2. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy.
3. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. M. kwotę 516,60 zł (w tym VAT) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym.
4. Zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa zwrot kosztów procesu za postępowanie odwoławcze, w łącznej kwocie 536,60 zł.

Hanna Bartkowiak

UZASADNIENIE

K. Z. (1) został oskarżony o to, że w dniu 3 lutego 2018 r. w P. dokonał uszkodzenia ciała A. G. (1) poprzez zadawanie uderzeń pięścią, w wyniku czego spowodował powstanie u pokrzywdzonego obrażeń ciała w postaci rany i stłuczenia tkanek miękkich okolicy przedusznej lewej, otarcia naskórka grzbietu nosa, sińca i punktowej rany ręki lewej oraz sińca okolicy nadgarstkowej prawej, co stanowi naruszenie czynności narządów ciała trwające nie dłużej niż 7 dni w rozumieniu treści art. 157 § 2 kk, a sposób działania naraził wymienionego pokrzywdzonego na bezpośrednie niebezpieczeństwo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, tj. przestępstwo z art. 160 § 1 kk i art. 157 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk.

Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P., wyrokiem z dnia 20 września 2018 r. wydanym w sprawie o sygn. akt VIII K 273/18 uznał **oskarżonego K. Z. (1)** za winnego zarzucanego mu czynu, popełnionego w sposób wyżej opisany, z tą zmianą, iż przyjął, że spowodował powstanie u pokrzywdzonego obrażeń ciała w postaci rany i stłuczenia tkanek miękkich okolicy przedusznej prawej, tj. występku z art. 160 § 1 kk i art. 157 § 2 kk i za to na podstawie art. 160 § 1 kk w zw. z art. 11 § 3 kk oraz art. 37a kk w zw. z art. 34 § 1, § 1a pkt 1 kk i art. 35 § 1 kk wymierzył mu karę 10

miesiący ograniczenia wolności, zobowiązując go w tym okresie do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym.

Na podstawie art. 46 § 1 kk Sąd orzekł wobec oskarżonego obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem przez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego A. G. (1) kwoty 50 zł.

W oparciu o art. 46 § 2 kk Sąd zasądził od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego A. G. (1) nawiązkę w wysokości 5000 zł.

Ponadto Sąd zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. M. zwrot kosztów pomocy prawnej udzielonej oskarżycielowi posiłkowemu z urzędu i obciążył oskarżonego kosztami sądowymi oraz wymierzył mu opłatę (k. 123).

Apelację od powyższego wyroku złożył pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego zaskarżając powyższy wyrok w części dotyczącej środków kompensacyjnych na niekorzyść podsądnego. Skarżący podniósł zarzuty obrazy prawa procesowego, tj. art. 7 kpk oraz art. 4 kpk, błędu w ustaleniach faktycznych oraz obrazy prawa materialnego, tj. art. 46 § 1 kk i art. 46 § 2 kk.

Wskazując w ten sposób, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie jego punktu 2 i 3 poprzez orzeczenie w punkcie 2 obowiązku naprawienia szkody w kwocie 5.143 zł oraz w punkcie 3 nawiazki w kwocie 20.000 zł ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 3 poprzez zasądzenie na rzecz pokrzywdzonego nawiazki w kwocie 25.143 zł przy uchyleniu punktu 2. Ponadto pełnomocnik wniósł o przyznanie mu kosztów pomocy prawnej udzielonej pokrzywdzonemu z urzędu, a nieopłaconych nawet w części (k. 145-147).

Odpowiedź na apelację złożył obrońca oskarżonego i wniósł w niej o oddalenie apelacji w całości oraz zasądzenie od oskarżyciela posiłkowego na rzecz oskarżonego kosztów obrony w II instancji według norm przepisanych (k. 163-164).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pełnomocnika oskarżyciela publicznego okazała się częściowo zasadna i doprowadziła do zmiany zaskarżonego orzeczenia poprzez podwyższenie wysokości orzeczonej na rzecz pokrzywdzonego nawiazki do 10.000 zł.

Przed odniesieniem się do konkretnych zarzutów apelacyjnych Sąd Okręgowy będąc do tego ustawowo zobligowany, zbadał czy nie wystąpiły uchybienia, o których mowa w art. 439 kpk i art. 440 kpk, powodujące konieczność ingerencji w zaskarżony wyrok niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów, po czym stwierdził, że w sprawie nie ujawniły się żadne bezwzględne przyczyny odwoławcze ani nie wystąpiła rażąca niesprawiedliwość wyroku.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy za nieuzasadniony uznał zarzut obrazy prawa procesowego, tj. art. 7 kpk. Wbrew bowiem stanowisku skarżącego przeprowadzona ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego była szczegółowa, zobjektywizowana oraz uwzględniała zasady prawidłowego rozumowania, wskazania wiedzy i doświadczenia życiowego. Sąd Rejonowy poddał należytej weryfikacji wszystkie zgromadzone w sprawie dowody, wyraźnie zaznaczył, którym dowodom przyznał przymiot wiarygodności, a którym cechy tej odmówił, a także podał racjonalne powody przemawiające za takim właśnie ukształtowaniem zapatrywania Sądu na zgromadzone w sprawie dowody. Przeprowadzona w sposób wyżej opisany weryfikacja dowodów czyniła zadość przepisowi art. 7 kpk i spotkała się z aprobatą Sądu odwoławczego. Sąd odwoławczy analizował prawidłowość oceny dowodowej dokonanej przez Sąd Rejonowy, mając na uwadze ważną zasadę postępowania odwoławczego, zgodnie z którą zarzuty odwoławcze nie mogą sprowadzać się do samej polemiki z ustaleniami sądu, wyrażonymi w uzasadnieniu wyroku, lecz do wykazania, jakich konkretnych uchybień w zakresie logicznego rozumowania dopuścił się sąd w ocenie zebranego materiału dowodowego (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 1975 roku, sygn. akt II KR 355/74; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2017 r., II KK 180/17, Legalis nr 1668825). Krytyka odwoławcza, by mogła być uznana za skuteczną, winna wykazać usterki rozumowania zaskarżonego orzeczenia. Uwzględniając powyższe, Sąd II instancji uznał tak podniesiony zarzut za chybiony bowiem pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego ograniczył się de facto

do negacji prawidłowo dokonanej przez Sąd Rejonowy oceny dowodów, w szczególności zeznań pokrzywdzonego, nie wykazując jednocześnie w jaki konkretny sposób oceną tą miałyby zostać naruszone zasady prawidłowego rozumowania, wskazania wiedzy, czy doświadczenia życiowego.

Kontrola instancyjna nie potwierdziła również naruszenia art. 4 kpk. Sąd Rejonowy, wbrew sugestiom pełnomocnika, uwzględnił zarówno okoliczności przemawiające na korzyść, jak i na niekorzyść podsądnego.

W ocenie Sądu odwoławczego nieuzasadniony był także zarzut błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na uznaniu, że pokrzywdzony nie udowodnił faktu poniesienia szkody w postaci zniszczenia okularów i wydatku na zakup nowych okularów, a także zakupu i montażu popielniczki w drzwiach samochodu. Konieczne w tym miejscu jest przypomnienie, że pokrzywdzony A. G. (1) mówił o zaginionych okularach, a żaden inny świadek zdarzenia nie poczynił w tym zakresie spostrzeżeń. Ponadto, co wymaga szczególnego podkreślenia, sam pokrzywdzony nie był pewien, że jego okulary zostały zniszczone wskutek czynu dokonanego przez K. Z. (1), a jedynie tak przypuszczał (k. 116). W trakcie przesłuchania w toku postępowania przygotowawczego pokrzywdzony nie podał, że jego okulary zostały zniszczone przez podsądnego, a jedynie, iż zgubiły się one podczas tego zajścia (k. 10). Słuszne było więc stanowisko Sądu I instancji, że na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie sposób ustalić, że do uszkodzenia okularów pokrzywdzonego doszło niewątpliwie w skutek działania oskarżonego. Nie ma bowiem pewności co do tego, czy w chwili zdarzenia A. G. (1) miał w ogóle założone okulary. Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego zdaje się zapominać, że nałożenie na sprawcę czynu obowiązku naprawienia szkody, zgodnie z brzmieniem przepisu art. 46 § 1 kk, możliwe jest jedynie w sytuacji gdy szkoda powstała w wyniku przestępstwa przypisanego oskarżonemu. Nadto fakt powstania szkody oraz jej wysokość muszą zostać w toku postępowania odpowiednio udowodnione, a nie jedynie uprawdopodobnione. W przedmiotowej sprawie nie miało większego znaczenia, że oskarżyciel posiłkowy A. G. wykazał przedłożonymi do akt sprawy dokumentami jaki był koszt wyrobienia nowych okularów, bowiem nie zostało udowodnione, ponad wszelką wątpliwość, że do utraty okularów doszło na skutek działania przypisanego K. Z. (1). W takiej sytuacji nie było podstaw prawnych by nałożyć na oskarżonego obowiązek naprawienia szkody w postaci kosztu wyrobienia przez pokrzywdzonego nowych okularów. W związku z tym brak orzeczenia Sądu Rejonowego w tym zakresie był w ocenie Sądu odwoławczego jak najbardziej prawidłowy.

Sąd II instancji nie mógł się również zgodzić ze skarżącym, iż Sąd I instancji powinien objąć nałożonym na oskarżonego obowiązkiem naprawienia szkody koszty zakupu i montażu popielniczki samochodowej. Przypomnieć bowiem należy po raz kolejny, że środek kompensacyjny przewidziany w art. 46 § 1 kk może zostać nałożony na sprawcę czynu jedynie w sytuacji gdy powstała szkoda jest wynikiem przestępstwa przypisanego sprawcy wyrokiem karnym. W przedmiotowym postępowaniu K. Z. (1) został postawiony zarzut popełnienia przestępstwa z art. 160 § 1 kk i art. 157 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk. Natomiast materiały dotyczące uszkodzenia pojazdu w wyniku trzaśnięcia drzwiami taksówki oraz kopnięcia w drzwi tego auta na szkodę A. G. (1) zostały wyłączone do odrębnego postępowania w sprawie o wykroczenie. Wobec tego ewentualne orzeczenie obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przez K. Z. wyżej opisanym zachowaniem winno zapaść w toku tego odrębnego postępowania prowadzonego w oparciu o przepisy Kodeksu wykroczeń. Tym samym wydanie rozstrzygnięcia w tym zakresie w niniejszym procesie karnym byłoby niezgodne z przepisami procesowymi i karnomaterialnymi.

Ponadto, Sąd odwoławczy nie zaaprobował stanowiska pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, który podniósł w apelacji, że Sąd Rejonowy pomiął w ustaleniach faktycznych kwestię utraconego zarobku pokrzywdzonego w okresie przebywania przez niego na zwolnieniu lekarskim. Dokładna lektura uzasadnienia wyroku prowadzi do wniosku, że w ramach zasądzonej na podstawie art. 46 § 2 kk nawiązki Sąd I instancji uwzględnił nieudokumentowany, a obliczony przez pokrzywdzonego utracony przez niego zarobek w okresie niezdolności do pracy. Zauważyć przy tym trzeba, że apelujący jest dość niekonsekwentny w swoich zapatrywaniach. Bowiem w ramach podniesionych zarzutów wskazał, że Sąd niższej instancji w ogóle nie uwzględnił wniosku o orzeczenie zwrotu utraconego przez pokrzywdzonego zarobku. Natomiast w uzasadnieniu apelacji, przy omawianiu zgłoszonego zarzutu obrazy prawa materialnego, tj. art. 46 § 2 kk przyznał i przyjął do swych rozważań fakt, iż w skład orzeczonej w wyroku nawiązki wchodziła także szkoda w postaci utraconego przez A. G. (1) zarobku z okresie jego niezdolności do pracy. Wskazując w ten sposób pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego dokonał wyliczenia, zgodnie z którym z uwagi na uwzględnienie w całości żądania zwrotu

utraconego zarobku wyliczonego przez A. G. (4013 zł) wysokość zadośćuczynienia za krzywdę wyniosła niecałe 1000 zł, co w ocenie apelującego należało odczytać jako bardzo krzywdzące dla pokrzywdzonego. To ostatnie stwierdzenie stało się bazą dla Sądu odwoławczego, który ocenił czy faktycznie wysokość nawiązki została należycie określona.

Należało jednocześnie stwierdzić, że apelujący pełnomocnik niezasadnie upatrywał w tym obraży prawa materialnego, a mianowicie art. 46 § 1 kk i art. 46 § 2 kk. W tym miejscu konieczne jest wyjaśnienie, że obraza prawa materialnego ma miejsce w sytuacji, gdy stan faktyczny został w orzeczeniu prawidłowo ustalony, a nie zastosowano do niego właściwego przepisu prawa materialnego, a także w sytuacji niezastosowania określonego przepisu, gdy jego zastosowanie było obligatoryjne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 stycznia 2017 r., IV KK 430/17, Legalis nr 1576697). Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd Okręgowy stwierdził, że podniesione przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego zarzuty naruszenia art. 46 § 1 kk oraz art. 46 § 2 kk zostały nieprawidłowo zakwalifikowane jako należące do katalogu obrazy prawa materialnego (art. 438 pkt 1 kpk), kiedy w rzeczywistości były to zarzuty błędu w ustaleniach faktycznych (art. 438 pkt 3 kpk). Nie wystąpiła bowiem sytuacja, aby Sąd Rejonowy nie orzekł środków kompensacyjnych z powyżej wskazanych przepisach kiedy był do tego zobowiązany, albo też zastosował te przepisy, pomimo że nie pozwalał na to ustalony w sprawie stan faktyczny. Sąd I instancji orzekł w wyroku zarówno o obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem, jak i o nawiązce na rzecz pokrzywdzonego. Apelujący pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego nie podważał więc zasadności orzeczenia tych środków kompensacyjnych, lecz nie zgadzał się z ustaleniami faktycznymi w zakresie okoliczności, które miały wpływ na wymiar tych środków kompensacyjnych. Nie ulega więc wątpliwości, że omawiane w tym miejscu zarzuty stanowiły w swej istocie zarzuty błędu w ustaleniach faktycznych i jako takie zostały potraktowane przez Sąd Okręgowy.

Pierwszy z tych zarzutów, a mianowicie dotyczący orzeczonego na podstawie art. 46 § 1 kk obowiązku naprawienia okazał się zupełnie nietrafiony. Pełnomocnik twierdził, iż Sąd Rejonowy nie uwzględnił całej szkody, jaka została wyrządzona popełnionym przez K. Z. (1) czynem. Skarżący odnosił się w ten sposób do zagubionych okularów A. G. (1) oraz uszkodzonej w jego samochodzie popielniczki. Sąd Okręgowy w ramach analizy zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych wyjaśnił już dlaczego za niezasadne uznał żądania skarżącego co do zwrotu kosztów wyrobienia nowych okularów oraz zakupu i wymiany popielniczki w taksówce. Sąd Rejonowy, orzekając w oparciu o całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prawidłowo przyjął, że jedynym, udokumentowanym elementem szkody materialnej zaistniałej po stronie pokrzywdzonego był koszt badań w kwocie 50 zł, jakie wykonał A. G. (1) i taka właśnie kwota została ujęta przez Sąd Rejonowy w nałożonym na oskarżonego obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej dokonaniem przez niego przestępstwem. Nie można bowiem zapominać, że w warunkach określonych w art. 46 § 1 kk sąd zobowiązany jest orzec obowiązek naprawienia szkody jedynie w sytuacji kiedy szkoda wynikająca z przestępstwa została określona i udowodniona. Wynika to z tego, że orzekając w zakresie środka kompensacyjnego uregulowanego w art. 46 § 1 kpk sąd karny stosuje przepisy prawa cywilnego, w tym m.in. art. 6 kc, z którego wynika, iż ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne (por. A. Marek, Kodeks karny. Komentarz. Wydanie V, Lex; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2002 r., III KKN 269/00, Lex nr 74459; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 26 kwietnia 2017 r., II AKa 32/17, Legalis nr 1618020). Wobec tego, że w toku przedmiotowego postępowania nie zostały kwotowo jednoznacznie udowodnione inne elementy szkody powstałe po stronie pokrzywdzonego, a wynikające bezpośrednio z czynu przypisanego K. Z. nie było podstaw tak faktycznych, jak i prawnych do rozszerzenia nałożonego na oskarżonego obowiązku naprawienia szkody.

Natomiast zastrzeżenia apelującego co do wysokości nawiązki orzeczonej w pkt 3 zaskarżonego wyroku okazały się częściowo zasadne. W pierwszej kolejności konieczne jest podkreślenie, że nawiązka, stanowiąca niejako substytut odszkodowania z art. 46 § 1 kk, orzekana na podstawie art. 46 § 2 kk obejmuje zarówno *damnum emergens* (szkodę rzeczywistą), jak i *lucrum cessans* (utracone korzyści). Wynika to wprost z art. 361 kc, który znajduje zastosowanie na gruncie prawa karnego do orzekania środków kompensacyjnych. Sąd Rejonowy zastosował się do powyższej zasady i w orzeczonej nawiązce w kwocie 5000 zł uwzględnił zarówno zadośćuczynienie za krzywdę, jak i utracone korzyści w wyniku przebywania pokrzywdzonego na zwolnieniu lekarskim i nieświadczenia usług taksówkarskich. Dodać należy, iż A. G. (1) przedłożył swoje wyliczenie, wedle którego w następstwie dokonanego na jego szkodę przestępstwa wysokość utraconego przez niego zarobku wyniosła 4013 zł (iloczyn 38 nieprzepracowanych dni w okresie luty/

marzec 2018 r. oraz średniego dziennego zarobku w kwocie 105,60 zł). Pokrzywdzony przyjął utracony średni dzienny zarobek na podstawie wydruku z kasy fiskalnej za okres od 1 stycznia 2018 r. do 3 lutego 2018 r. Sąd Rejonowy w orzeczonej w wyroku nawiązce w całości uwzględnił przedstawione przez pokrzywdzonego wyliczenie utraconych w skutek przebywania na zwolnieniu korzyści. Kwota ta (4013 zł) została orzeczona jako nawiązka z art. 46 § 2 kk gdyż był to co do rozmiaru oszacowany utracony zarobek. Pamiętając o tym, że nawiązkę orzeka się w sytuacji kiedy dokładne określenie powstałej szkody jest niemożliwe lub znacznie utrudnione (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 14 marca 2018 r., I ACa 957/17, Legalis nr 1760370), Sąd Okręgowy w pełni zaaprobował decyzję Sądu I instancji w tej mierze, jednocześnie stwierdzając, że apelacja nie przedstawiła żadnych argumentów podważających ustalenia organu orzekającego.

Przechodząc do zagadnienia zadośćuczynienia za krzywdę, który stanowił drugi element składowy orzeczonej nawiązki z art. 46 § 2 kk należy przypomnieć, że przy ustalaniu jego wysokości należy uwzględniać winę sprawcy, charakter i rozmiar krzywd, czas trwania cierpień oraz sytuację pokrzywdzonego, zwłaszcza gdy uległa ona pogorszeniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 1998 r., I CKN 418/98, Lex nr 1215980). Uwzględniając powyższe Sąd odwoławczy uznał za słuszne i przekonujące twierdzenia apelującego, który wykazywał, że Sąd niższej instancji określając wysokość nawiązki w niedostatecznym stopniu uwzględnił okoliczności powstania krzywdy A. G. (1) i negatywne następstwa czynu oskarżonego, co miałyby rekompensować kwota rzędu 1000 zł. Uderzenia pokrzywdzonego pięścią w okolice głowy nastąpiły z błahego powodu, jakim było nieporozumienie z oskarżonym (oskarżyciel posiłkowy nie zgodził się na otwarcie okna w taksówce z obawy przed przeziębieniem, a na skutek obraźliwych wypowiedzi K. Z. skierowanych do pokrzywdzonego A. G. (1) zatrzymał samochód i poprosił pasażerów o opuszczenie pojazdu). Oskarżony uderzył pokrzywdzonego bez jakiegokolwiek ostrzeżenia, z zaskoczenia, nie dając mu szansy na jakąkolwiek reakcję obronną. Kiedy ciosy zostały wyprowadzone przez podsądnego pokrzywdzony stał w niedalekiej odległości od otwartych drzwi pojazdu, o które uderzył głową. Uderzenia były na tyle silne, że spowodowały bolesne obrażenia ciała w postaci rany i stłuczenia tkanek miękkich okolicy przedusznej prawej, otarcia naskórka grzbietu nosa, sińca i punktowej rany ręki lewej i sińca okolicy nadgarstkowej prawej. Wymienione obrażenia bez wątplenia wiązały się dla oskarżyciela posiłkowego ze sporą dawką bólu oraz dyskomfortem zarówno fizycznym jak i psychicznym. Pokrzywdzony od czasu zdarzenia cierpi też na nawracające bóle głowy, ma kłopoty z pamięcią (z którymi wcześniej się nie zmagał), a także towarzyszy mu lęk przed prowadzeniem taksówki w porze nocnej. Nie można również zapominać, że pokrzywdzony jest osobą starszą i udział w takim zdarzeniu w charakterze ofiary stanowił dla niego wysoce traumatyczne przeżycie. Zaznaczyć trzeba także, iż oskarżony po kilkakrotnym uderzeniu A. G. nie udzielił mu żadnej pomocy, oddalając się z miejsca zdarzenia, choć udzielenia takowej pokrzywdzony wymagał. Nie bez znaczenia jest również fakt, że K. Z. (1) został przypisany występki z art. 160 § 1 kk i art. 157 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk, a nie jedynie przestępstwo skutkowe z art. 157 § 2 kk. Oskarżony swoim działaniem naraził bowiem pokrzywdzonego na bezpośrednie niebezpieczeństwo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, ponieważ zadawał mu ciosy w niedalekiej odległości od krawędzi otwartych drzwi samochodu. Wobec tego oczywistym jest, że krzywda psychiczna pokrzywdzonego mającego świadomość, że mógł doznać ciężkiego uszczerbku na zdrowiu była zdecydowanie większa niż w przypadku gdyby tylko doszło do uszkodzenia czynności jego narządów ciała bez wyczerpania przez oskarżonego znamion przestępstwa z art. 160 § 1 kk.

Powyższe rozważania doprowadziły Sąd Okręgowy do przekonania, iż występujące w niniejszej sprawie okoliczności wpływające na wysokość nawiązki za doznaną krzywdę choć zostały przez Sąd Rejonowy dostrzeżone, lecz przyznano im zbyt niskie znaczenie, za małą wartość, dopuszczając się tym samym błędów w ustaleniach faktycznych. W ocenie Sądu odwoławczego, w realiach przedmiotowej sprawy, kwota orzeczonej nawiązki w wysokości 5000 zł (z czego ponad 4000 zł stanowi zwrot z tytułu utraconych korzyści) jest rażąco niska i nie uwzględnia faktycznych następstw czynu oskarżonego dla zdrowia i jakości życia pokrzywdzonego. Sąd II instancji przychyłając się częściowo do wniosku apelującego zmienił zaskarżony wyrok w pkt 3 w ten sposób, że podwyższył orzeczoną od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego A. G. (1) wysokość nawiązki do 10 000 zł (pkt 1 wyroku). Przy czym, na tą kwotę składa się zarówno zadośćuczynienie za krzywdy doznane przez oskarżyciela posiłkowego (szkoda niemajątkowa), jak i utracone przez niego w wyniku przestępstwa korzyści w okresie korzystania ze zwolnienia lekarskiego (szkoda majątkowa). W mniemaniu Sądu odwoławczego nawiązka w kwocie 10 000 zł zbliżona jest do rzeczywistej szkody

wyrządzonej przestępstwem i uwzględnia w odpowiednim stopniu wszystkie okoliczności, które miały wpływ na jej wysokość. Warto zaznaczyć, że istota nawiązki różni się od obowiązku naprawienia szkody z art. 46 § 1 kk, w którym liczy się rozmiar i rodzaj spowodowanej szkody, a jej naprawienie zmierza do przywrócenia sytuacji uprzedniej, tak jak gdyby szkoda nie zaistniała. Nawiązka z kolei ma obejmować szkody wyrządzone przestępstwem, których dokładne określenie jest niemożliwe lub znacznie utrudnione (jak zadośćuczynienie za krzywdę, czy utracone korzyści). Tak więc sąd wymierzając ten środek kompensacyjny może jedynie dążyć do orzeczenia go w przybliżonej, oszacowanej wysokości. Reasumując powyższe, wszystkie okoliczności przedmiotowego czynu i jego następstwa dla pokrzywdzonego mające wpływ na wysokość orzeczonej nawiązki skłoniły Sąd Okręgowy do uznania, że kwota 10 000 zł będzie odpowiednia i wystarczająca by zadośćuczynić pokrzywdzonemu za doznane przez niego krzywdy oraz zrekompensować mu utracone przez niego w okresie przebywania na zwolnieniu lekarskim korzyści. Jednocześnie Sąd II instancji stwierdził, że orzeczenie nawiązki we wnioskowanej przez apelującego kwocie 20 000 zł byłoby zbyt wygórowane i nieadekwatne do okoliczności sprawy. Pamiętać bowiem należy, że orzekanie środków kompensacyjnych nie może zmierzać do przysporzeń w majątku pokrzywdzonego, a ma jedynie zrekompensować szkody i krzywdy wynikłe z popełnionego przestępstwa.

Sąd odwoławczy nie znajdując dalszych powodów by ingerować w zaskarżone rozstrzygnięcie w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy (pkt 2 wyroku).

W pkt 3 wyroku na podstawie § 17 ust. 2 pkt 4 oraz § 4 ust. 3 w zw. z § 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r. poz. 1714) Sąd zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. M. kwotę 516,60 złotych brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżycielowi posiłkowemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

W pkt 4 Sąd odwoławczy orzekł o kosztach postępowania odwoławczego. Na podstawie art. 626 § 1 kpk w zw. z art. 635 kpk w zw. z art. 627 kpk Sąd Okręgowy zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa zwrot kosztów procesu za postępowanie odwoławcze, w łącznej kwocie 536,60 zł. Na kwotę tę składa się zryczałtowana opłata za doręczenie wezwań i innych pism w wysokości 20 zł (§ 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (Dz. U. z 2013r., poz. 663 ze zm.) oraz przyznane pełnomocnikowi z urzędu oskarżyciela posiłkowego koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym w wysokości 516,60 zł. Z uwagi na fakt, że apelacja pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego została w znacznej części uwzględniona, w wyniku czego został zmieniony zaskarżony wyrok na niekorzyść podsądnego zasadnym było, zgodnie z ogólnymi zasadami proceduralnymi, obciążenie oskarżonego powstałymi w postępowaniu odwoławczym kosztami.

Hanna Bartkowiak